

Universālais pabalsts

Universālo pabalstu maksā valdība, lai palīdzētu ar dzīvošanu saistītiem maksājumiem. Pabalsts paredzēts nestrādājošām personām vai maznodrošinātiem.

Universālais pabalsts sastāv no sešām daļām:

1. Standarta pabalsts ir no £265,31 līdz £525,72 mēnesī.
2. Pabalsta daļa par bērniem vecumā līdz 16 gadiem un vecumā līdz 20 gadiem, ja turpina mācības skolā vai koledžā.
3. Pabalsta daļa mājoklim.
4. Pabalsta daļa, ja Jums ir ierobežotas darba spējas invaliditātes vai veselības stāvokļa dēļ.
5. Pabalsta daļa par aprūpi, ko sniedz personai ar invaliditāti.
6. Pabalsta daļa par bērna aprūpes izmaksām, kamēr Jūs strādājat.

Prasības

Lai saņemtu universālo pabalstu, Jums jābūt:

1. Vismaz 18 gadus vecam (atsevišķos gadījumos var pretendēt 16 vai 17 gadus vecas personas)
2. Jaunākam par valsts noteikto pensijas vecumu (no 60 līdz 68 gadiem, atkarībā no Jūsu dzimšanas datuma un dzimuma - Jūs to varat pārbaudīt šeit: <https://www.gov.uk/state-pension-age>)
3. AK vai Īrijas pastāvīgam iedzīvotājam. Skatiet īpaši sagatavotus datu apkopojumus, lai uzzinātu vairāk par tiesībām saņemt pabalstus: https://citizensrightsproject.org/wp-content/uploads/2022/07/Pabalsti_Access-to-benefits-LV.pdf
4. Nevarat studēt pilna laika (klātienē) studijas (lai gan ir noteikti [izņēmumi](#))
5. Uzņematies pabalsta pieprasītāja saistības un
6. Jums nav naudas ietaupījumos vairāk par £16000.

Jūs varat pieteikties universālā pabalsta saņemšanai kā pāris, pat ja viens no jums pārsniedz noteikto pensijas vecumu vai mācās klātienē. Jūs varat pieteikties pabalsta saņemšanai vienpersoniski, ja Jūsu partneris/e ir jaunāks par 18 gadiem vai arī nav AK pastāvīgais iedzīvotājs, vai atrodas ieslodzījumā, vai nevar saņemt pabalstus imigrācijas statusa dēļ. Jūsu pieprasījums netiks izskatīts kā pāra pieprasījums, ja Jūsu partneris/e atrodas prombūtnē ilgāk par 6 mēnešiem vai prombūtnē paredzama 6 mēnešus.

Pieprasītāja saistības

Pieprasītāja saistībās noteikts, ka Jūs apņematies meklēt darbu vai arī, ja Jūs jau strādājat, Jūs apņematies palielināt ienākumus. Saistības tiks pielāgotas Jūsu personīgajiem apstākļiem. Tās tiks veidotas pēc sarunas ar Jums. Tās regulāri tiks pārskatītas, lai nodrošinātu nepārtrauktu atbilstību Jūsu personīgajiem apstākļiem un vietējam darba tirgum. Ja Jūs nepildīsiet savas saistības, kas noteiktas attiecībā uz darba prasībām, Jūsu pabalsta apjoms var tikt samazināts.

Saistības attiecībā uz darbu, netiks uzliktas, ja:

- Jums ir invaliditāte vai Jūsu veselības stāvoklis ierobežo Jūsu spējas strādāt,

- Jūs aprūpējat personu ar smagas pakāpes invaliditāti (*severly disabled*),
- Jūsu aprūpē ir bērns, jaunāks par 1 gadu,
- Jūs esat stāvoklī un līdz dzemdību datumam atlikušas mazāk par 11 nedēļām,
- Jūsu ienākumi ir pietiekoši lieli.

Finanšu prasības

Ja Jūsu ietaupījumi ir lielāki par £16000, tad Jums nav tiesības pieteikties uz universālo pabalstu. Ja Jūsu ietaupījumi ir £6000, tad par katrām nākošajām uzkrājuma £250, Jūsu universālais pabalsts tiks samazināts par £4,35 mēnesī.

Universālā pabalsta saņemšanai nav noteikts ienākumu robežlielums. Taču 55% no Jūsu ienākumiem tiks noņemti no Jūsu pabalsta. Tas nozīmē, ka ja Jums ir lieli ienākumi, tad universālais pabalsts, ko Jums varētu piešķirt, līdzinātos nullei.

Aprēķinot pabalstu tiks ņemti vērā Jūsu ienākumi pēc nodokļu nomaksas, t.i. kad no aprēķinātās algas atskaitīts ienākumu nodoklis, sociālās apdrošināšanas iemaksas un iemaksas pensiju fondā.

Ja Jūsu apgādībā ir viens vai vairāki bērni, Jums tiks piešķirts darba pabalsts (*work allowance*) £573 mēnesī (šī summa var tikt samazināta līdz £344 mēnesī, ja Jūs saņemat pabalstu/s mājokļa izdevumu segšanai). Universāla pabalsta apjoms tiks samazināts par 55% no starpības starp Jūsu ienākumiem un darba pabalstu.

Pārējie ienākumi arī tiks atskaitīti no pabalsta, kā piemēram pensija, citi pabalsti, alimenti jeb uzturlīdzekļi, studenta kredīts vai ienākumi no ieguldījumu fonda. Šie ienākumi tiks atskaitīti 100% apjomā.

Bērni

Jūs varat saņemt maksājumu par bērniem, kuri parasti dzīvo ar Jums. Jūs saņemsiet £290 mēnesī par pirmo bērnu un £244,58 mēnesī par katru nākošo bērnu.

Ja Jūsu bērns ir pagaidu prombūtnē līdz 6 mēnešiem, tad tiks uzskatīts, ka bērns turpina dzīvot ar Jums. Ja bērns atrodas ārzemēs, prombūtnei jābūt īsākai par 1 mēnesi.

Bērns var dzīvot kopā ar vienu vai vairākiem cilvēkiem. Šeit tiek ņemts vērā dzīvesveida modelis, nevis laiks, kas pavadīts kopā ar kādu personu vai kādā noteiktā dzīves vietā. Ja bērns parasti dzīvo divās vai vairāk dzīvesvietās, atbildīgā persona jeb atsevišķas aizgādības vecāks (*main responsibility*) saņem maksājumu par bērnu. Ja Jūsu bērns dzīvo ar Jums tikai nedēļas nogalēs, arī tad Jūs varat saņemt universālā pabalsta bērnu elementu, ja Jūs esat atbildīgā persona jeb atsevišķas aizgādības vecāks.

Bērna atbildīgā persona jeb atsevišķas aizgādības vecāks:

- pieņemt lēmumus par bērna sadzīvi,
- nodrošina bērna apģērbu, apavus, tualetes piederumus un citus ikdienas priekšmetus,
- galvenā kontaktpersona bērna skolā, pie bērna ārsta un zobārsta un/ vai
- aprūpē bērnu, ja viņš/a ir slims.

Tikai viena persona var būt atbildīgā persona jeb atsevišķas aizgādības vecāks.

Ja bērns ir vecāks par 16 gadiem, tad noteiktas papildus prasības. Pabalstu turpina maksāt līdz 1. septembrim, kad bērnam palikuši 19 gadi. Viņam/ai ir jābūtu skolā vai koledžā, bet mācības nevar būt augstākās izglītības ieguvei - grāda, diploma vai citas augstākās kvalifikācijas izglītības ieguve. Mācībām jānotiek vismaz 12 stundas nedēļā un tās ietver mācības, praktiskos darbus vai uzraudzītu mācīšanos. Ja Jūsu bērns ir 19 gadus vecs, viņa/as mācību vietai jābūt apstiprinātai pirms bērnam paliek 19.

Strādājoša persona saņem pabalsta daļu par bērna aprūpes izmaksām, tādām kā - mazbērnu novietne, par aukli vai bērna dienas aprūpi. Jums jāziņo Darba un pensiju departamentam, cik Jūs esat samaksājis par bērna aprūpi. To var izdarīt tiešsaistē, pabalsta kontā (*online Universal Credit account*). Jums atmaksās 85% no summas, ko Jūs samaksājat par bērna aprūpi. Maksimālā summa ir £646,35 mēnesī par vienu bērnu vai £1108,04 par diviem un vairāk bērniem.

Mājoklis

Jums var piešķirt pabalstu, kas palīdzēs segt īres maksu vai [mājas apkalpošanas izdevumus](#). Pabalsta maksimālais apjoms atkarīgs no vietējā mājokļa pabalsta apjoma Jūsu apvidū. Tos varat apskatīt [šeit](#).

Dažādu izmēru mājām noteikti atšķirīgi pabalsti. Jūsu mājokļa faktiskais izmērs nav noteicošais. Tā vietā izvērtē, cik guļamistabas Jums pienākas saskaņā ar pabalstu likumdošanu. Rezultātā Jūs varat saņemt mazāk nekā ir Jūsu īre. Viena guļamistaba pienākas:

- Jums (vai Jums un Jūsu partnerim, ja jūs esat pāris)
- Diviem bērniem, kuri ir jaunāki par 10 gadiem,
- Diviem viena dzimuma bērniem,
- Pārējie bērniem (ja Jums ir 3 bērni un diviem bērniem ir kopēja istaba) un
- Pieaugušajam, kurš dzīvo ar Jums.

Bērniem, kuri ir jaunāki par 16 gadiem un ir viena dzimuma, paredzēts dzīvot vienā istabā. Tas pats attiecas uz bērniem, jaunākiem par 10 gadiem, neatkarīgi no dzimuma.

Ja Jūs irējat mājokli no mājokļu asociācijas, tad tiks samaksāta Jūsu īre, nevis izmaksāts vietējais mājokļa pabalsts. Ja Jums ir viena lieka guļamistaba, tad Jūsu pabalsts tiks samazināts par 14%. Ja Jums ir divas vai vairāk liekas guļamistabas, tad Jūsu pabalstu samazinās par 25%. Šis pabalsts tiek saukts arī par "guļamistabu nodokli". Lai samazinātu "guļamistabu nodokļa" iespaidu, Skotijā dzīvojošiem ir iespējams pieteikties uz mājokļa aplēses pabalstu, ko maksā Skotijas valdība. Vairāk var uzzināt šeit - <https://www.gov.scot/policies/social-security/support-with-housing-costs/>

Atkarībā no Jūsu izvēles, universālā pabalsta mājokļa elementu var ieskaitīt gan Jums, gan namīpašniekam.

Invalitāte

Darba un pensiju departaments izvērtēs, vai Jūs esat [darbspējīgs](#). Jums būs jāaizpilda novērtēšanas veidlapa un jāiesniedz ārstsniecisks pamatojums. Ja pēc pārbaudes tiks nolemts, ka Jūs esat darba nespējīgs, tad Jūs saņemsiet universālā pabalsta papildus maksājumu.

Jūs arī varat saņemt pabalstu, ja Jūs regulāri aprūpējat personu ar smagas pakāpes invaliditāti. Šā nodokļa elementa prasības ir tādas pašas, kā prasības piesakoties uz aprūpētāja pabalstu. Vairāk par aprūpētāja pabalstu varat uzzināt šeit - <https://www.gov.uk/carers-allowance>

Ja Jūsu bērnam ir invaliditāte, tad Jūs saņemsiet papildus maksājumu £414,88 mēnesī, neskaitot tos bērnu pabalstus, kuri minēti augstāk. Minimālā pabalsta summa tiek maksāta, ja bērnam ir tiesības uz invaliditātes sadzīves pabalstu, bērna invaliditātes pabalstu vai personas neatkarības pabalstu.

Pabalsta maksimālais apjoms

Atvilkumi tiks izdarīti arī gadījumos, ja pabalstu maksimālais apjoms tiek pārsniegts. Pabalstu maksimālais apjoms ir £1116,67 mēnesī uz vienu pieteikuma iesniedzēju bez bērniem. Šī summa pieaug līdz £1666,67 mēnesī, ja pieteikuma iesniedzējam ir bērni vai pieteikumu iesniedz pāris. Pabalstu maksimālais apjoms ir sociālo pabalstu maksimālā summa, kas var tikt izmaksāta vienai personai (šeit iekļauti visi pabalsti, ne tikai universālais pabalsts).

Universālais pabalstu parasti izmaksā reizi mēnesī, taču Skotijā dzīvojošie, ja vēlas, to var saņemt katru otro nedēļu.

Ko darīt, ja manu pieprasījumu noraida?

Ja Jūsu pieprasījums ir noraidīts, Jūs varat prasīt Darba un pensiju departamentam pārskatīt Jūsu pieprasījumu. Šī prasība jāiesniedz viena mēneša laikā. Ja Jūsu atkārtoti izskatītais pieprasījums ir noraidīts, Jūs varat iesniegt apelāciju pirmā līmeņa šķīrējtiesā. Tas ir jāizdara viena mēneša laikā.

Kur man var palīdzēt vai mani konsultēt?

- Skotijas Konsultāciju birojs (*Citizens Advice Scotland*) - <https://www.cas.org.uk/helptoclaim>
- *Turn2Us* - <https://www.turn2us.org.uk/Get-Support>
- Konsultācijas ar mājokli saistītos jautājumos (*Shelter*) - https://scotland.shelter.org.uk/about_us/contact_us/call_our_free_helpline
- Rīcības grupa bērnu nabadzības jautājumā (*Child Poverty Action Group*) - <https://askcpag.org.uk/home>
- Jūs varat pieteikties universālajam pabalstam šeit - <https://www.gov.uk/apply-universal-credit>

LŪDZAM IEVĒROT: šis ir datu apkopojums tiesībām, uz kurām Jūs varat pretendēt. Šis nav Jūsu tiesību pilns juridisks apraksts un nevar tikt uzskatīts par juridisku konsultāciju. Ja Jūs vēlaties saņemt detalizētu juridisku informāciju par Jūsu tiesībām un uzzināt kā tā var iespaidot Jūsu personīgos apstākļus, lūdzu konsultējieties ar kvalificētu juristu vai konsultantu. Piezīme: šajā dokumentā sasaistīto ārējo tīmekļa vietņu saturs ir angļu valodā.

Atbalsts no Kopienas spēju un noturības fonda (Skotijas brīvprātīgo organizāciju padome) un Skotijas valdības [5/5/2022]